

Liefde zonder fysieke communicatie

Waarom willen mensen liefde vinden en waarom is verliefd zijn zowel leuk als verschrikkelijk. Liefde en het vinden ervan trekt al een lange tijd mijn interesse. Met dit stuk wil ik niet proberen om liefde te verklaren of te omschrijven. Ik wil kijkend naar de huidige samenleving het volgende vraagstuk bespreken:

“Kan er liefde of verliefdheid bestaan zonder fysieke communicatie?”

In de huidige samenleving heeft liefde en vooral het vinden van liefde zich steeds meer verplaatst naar de digitale en online wereld. Een voorbeeld hiervan zijn alle dating websites en applicaties zoals tinder. Steeds vaker ontmoeten mensen elkaar via internet en leren ze elkaar kennen via digitale communicatie. Maar via deze applicaties en websites kunnen mensen enkel verbaal met elkaar communiceren. Soms is er de mogelijkheid om met elkaar te praten door middel van telefoon gesprekken waardoor er een klein vleugje non-verbale communicatie aan toegevoegd wordt, maar er is nooit fysieke communicatie. Geen lichaamstaal, oogcontact of mimiek.

Her

Om een perspectief op dit vraagstuk te bieden wil ik onder andere de film Her gebruiken. Her is een film die een moderne blik op de tijdloze thema's liefde en seks laat zien. Er worden veel facetten van liefde aangekaart en er wordt een beeld geschept over hoe relaties er in de toekomst mogelijk uit zien. In de wereld van vandaag gelooft de maatschappij dat relaties op elk moment kunnen eindigen, en hebben mensen het gevoel dat we constant van elkaar af drijven. We moeten ons focussen op het geluk in het heden. Ons minder zorgen moeten maken over de toekomst omdat die toch wel veranderd. Soms betekend het dat we voor meer dan een persoon liefde kunnen voelen en dat we soms iemand achter moeten laten om dat we de volgende persoon lief moeten hebben. Maar waarom ik de film zo interessant vind is omdat het gaat om de liefde tussen twee bewustzijn die elkaar nooit fysiek kunnen ontmoeten.

Her gaat over Theodore, Theodore is een eenzame man die in de laatste fases van zijn scheiding zit. Wanneer hij niet aan het werk is als brieven schrijver, speelt hij video games of spreekt hij, zo nu en dan, af met zijn vrienden. Hij besluit om de nieuwe OS1 te kopen, een besturingssysteem dat geadverteerd wordt als werelds eerste besturingssysteem met kunstmatige intelligentie, “Het is niet zomaar een bestuursysteem, het is een bewustzijn” wordt er gezegd. Theodore voelt zich al snel aangetrokken tot Samantha, the stem achter zijn OS1. Wanneer ze meer en meer tijd samen spenderen, worden ze verliefd. Verliefd geworden op zijn besturingssysteem, krijgt Theodore te maken met gevoelens van zowel grote vreugde als twijfel. Als een bestuursysteem heeft Samantha een krachtige intelligentie die ze kan gebruiken om Theodore te helpen op manieren zoals mensen nooit zouden kunnen, maar hoe helpt ze hem om te gaan met zijn innerlijke conflict over dat hij verliefd is op een besturingssysteem.

Waar ik eerder zei dat het om liefde gaat tussen twee bewustzijn die elkaar nooit fysiek kunnen ontmoeten is geld dit vooral vanaf Theodore's kant. Door middel van camera's kan Samantha wel de non-verbale communicatie van Theodore lezen, maar aangezien Samantha een bewustzijn is zonder lichaam beschikt ze niet over de zelfde fysieke non-verbale communicatie. Naast de fysieke communicatie ontbreekt er nog een belangrijk aan hun relatie. Het lichamenlijk contact. De film her

laat duidelijk zien dat dit een gemis blijkt te zijn binnen relaties tussen besturingssystemen en mensen.

Er is een scene waar Samantha Theodore midden in de nacht belt om te vertellen over een service die surrogaat seksuele partners aanbiedt voor relaties tussen besturingssystemen en mensen. Het mooie hiervan vind ik dat het hier niet om prostitutie gaat, deze service kost geen geld, maar de mensen die zich aanbieden voor deze service willen onderdeel zijn van de relatie waar ze in zullen stappen. Ze willen onderdeel van de liefde zijn.

Ik denk dat de film Her wil laten zien dat er een gemis blijkt te zijn binnen de relaties tussen besturingssystemen en mensen. Vooral doordat het niet enkel iets is dat Samantha aan Theodore voorstelt, maar het een service is die gecreëerd is in een wereld waar veel relaties tussen besturingssystemen en mensen bestaan. Dit gemis is natuurlijk niet alleen fysieke communicatie maar vooral fysieke interactie en seks. Twee dingen die naar mening van veel mensen erg belangrijk zijn voor een relatie.

Naar mijn mening is fysieke interactie ook een vorm van communicatie. Een aanraking, een hand op iemands wang of een knuffel, die de ene keer net iets steviger is dan de andere keer, kan soms meer zeggen dan woorden.

De film Her heeft natuurlijk niet de focus op het laten zien van de problemen binnen een relatie waar geen fysieke communicatie mogelijk is. Het focust op de problemen tussen verschillende niveaus van intelligentie. Samantha heeft door het zijn van een kunstmatige intelligentie een oneindige bron van tijd, hoeft niet te slapen, heeft enorme processor kracht en gaat zo maar door. Ze functioneert op een ander niveau dat wij mensen kunnen. Maar zouden we dit vraagstuk van dit stuk laten beantwoorden door de film is het duidelijk dat er liefde en verliefdheid mogelijk is zonder fysieke communicatie. Daarnaast laat de film wel zien dat de het ontbreken van de fysieke communicatie een gemis is binnen de relatie.

Tinder

Wat bij de film Her niet mogelijk was, is het uiteindelijk ontmoeten van de persoon waar je nog geen fysieke communicatie mee gehad hebt. Dit is via Tinder wel mogelijk. Sprekend uit eigen ervaring en de ervaring van bekenden is het beeld dat je geschapen hebt in je hoofd van de persoon die je gaat ontmoeten meestal heel anders dan hoe de persoon in kwestie in het echt is. Natuurlijk heb je foto's gezien, mogelijk een telefoon gesprek gehad, maar je heb deze persoon nog nooit fysiek zien communiceren. Deze fysieke communicatie heb je met je fantasie ingevuld en helaas creëert je fantasie meestal een perfecter beeld dan de werkelijkheid. Dat roept dan toch de vraag bij mij op, ben je verliefd op die persoon of het beeld dat je geschapen hebt? En kan je een compleet beeld vormen zonder fysieke communicatie.

Filosofen

Als we kijken naar wat verschillende filosofen over liefde geschreven hebben bestaat de kans dat we nieuwe inzichten kunnen vergaren voor dit vraagstuk. Laten we met die insteek naar stukken tekst van verschillende filosofen kijken. Natuurlijk is het lastig om dit stuk te benaderen vanuit de grote filosofen uit het verleden. Vroeger was liefde bijna, zo dan niet altijd ontstaan via complete communicatie, zowel verbaal als fysiek. Daarom werd liefde vaak ook verbonden aan of omschreven

als seksueel verlangen, omdat wij mensen dat instinctief in ons hebben en het een aantrekking tot de andere persoon geeft. Meeste filosofen waren meer bezig met het omschrijven van wat echte liefde is, dan hoe het kan ontstaan.

Socrates

Beginnend met het stuk van Socrates dat beschreven is in het Symposium van Plato. In dit stuk van Plato komen een aantal mensen samen om een lofrede aan Eros, de god van de liefde, te houden. Door de verschillende sprekers wordt de betekenis van Eros als seksuele begeerte verbreed. Socrates beaamt dat Eros veel meer is dan slechts seksuele begeerte, maar gaat daar nog verder op door. Naar zijn mening is liefde niets minder dan een leerschool voor de beoefening van filosofie. Liefde zet ons namelijk aan tot steeds diepere beschouwingen. De filosoof voelt zich aangetrokken tot mooie lichamen, maar zal tevens inzien dat de gedachten mooier en meer bestendig zijn dan de fysieke aantrekking. Het ideaalbeeld van liefde is voor Plato een passie voor wijsheid en schoonheid.

Wat ik het meest interessant vond om hier te lezen was dat volgens Socrates, de filosoof zou inzien dat de gedachten mooier en meer bestendig zijn dan de fysieke aantrekking. Dit gaat naar mijn mening sterk samen met het stuk dat ik eerder schreef over het eigen geschapen beeld en de werkelijkheid. Daarnaast dient natuurlijk liefde meer te zijn dan seksuele begeerte om het überhaupt mogelijk te maken om liefde te laten ontstaan zonder fysieke communicatie, wat Socrates ook beaamde.

Schopenhauer

Voor Schopenhauer is het begrip van liefde: "een zeer besloten, duidelijk en toch ingewikkeld instinct voor de selectie van een ander individu, om zijn instinct van begeerte van zijn geslacht te voldoen". De liefde is de vreugde van de soort, waarbij de natuur haar doelen bereikt door een bepaalde illusie onbewust te implanteren in het individu, wat in werkelijkheid enkel voordelig is voor de soort, al lijkt het een voordeel te zijn voor het individu zelf. Deze illusie is wat we instinct noemen.

Schopenhauers denkwijze over liefde is een onromantische gedachte, een die veel mensen ontwijken. Hij zegt dat liefde enkel een instinct is om ons voor te planten. Maar als liefde enkel een instinct zou zijn om ons voor te planten, zou dit dan kunnen ontstaan zonder fysieke communicatie? Als het doel van liefde is om fysiek contact te krijgen, wat voor effect heeft dit op een relatie zonder fysieke communicatie? Laten we aannemen dat Schopenhauer het waarschijnlijk acht dat liefde kan ontstaan zonder fysieke communicatie. Hij is van mening dat mensen opzoek zijn naar een partner die hen eigen onvolkomenheden kan neutraliseren en ik denk dat deze ook gevonden kan worden op bijvoorbeeld mentaal gebied in plaats van het fysieke. Maar ik denk dat Schopenhauer van mening zou zijn dat liefde zonder fysieke communicatie geen stand zou kunnen houden of in ieder geval conflicten in het instinct zou geven.

Conclusie

Het was nooit de intentie om met dit stuk de vraag of er liefde kan zijn zonder fysieke communicatie te beantwoorden. Vooral omdat ik denk dat het niet mogelijk is die vraag te beantwoorden. Voordat er antwoord gegeven kan worden op die vraag zullen er eerst vele andere vragen gesteld moeten worden. Maar aangezien er op het moment veel veranderingen zijn op het gebied van daten en het vinden van mogelijke partners, vond ik het een interessant vraagstuk om over na te denken.

“Kan er liefde of verliefdheid bestaan zonder fysieke communicatie?”

Ik denk dat het mogelijk is dat er verliefdheid of in ieder geval de illusie van verliefdheid kan ontstaan zonder fysieke communicatie. Ik denk alleen dat fysieke communicatie wel een essentieel onderdeel is van een relatie en persoonlijk twijfel ik of een relatie stand zou kunnen houden zonder. Daarnaast heb ik mijn twijfels of de verliefdheid of liefde die ontstaat zonder fysieke communicatie stand zou kunnen houden zodra fysieke communicatie geïntroduceerd wordt in deze relatie. Aangezien er hoogstwaarschijnlijk conflicten zitten tussen het geschapen beeld van de ander en de werkelijkheid.

Referenties

<http://www.filosofischetuin.be/publicaties/brochureLiefde.pdf>

<https://www.filosofie.nl/nl/artikel/31177/wat-is-ware-liefde.html>

<https://perspectiveofawriter.wordpress.com/2014/04/26/pp-7-modern-themes/>

<http://www.arsfloreant.nl/documents/Plato-Symposion.pdf>